

Національний науково-природничий музей НАН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Харківський національний університет імені Василя Каразіна
Міжнародна рада музеїв: Український національний комітет

ПРИРОДНИЧІ МУЗЕЇ: роль в освіті та науці

*Матеріали
IV Міжнародної наукової конференції
Частина II*

Natural History Museums: The Role in Education and Science

*Proceedings
of the IV International Scientific Conference
Part II*

Київ — 2015

УДК 069(5):[37+001]

ББК 79.1:2

П-77

П-77 **Природничі музеї: роль в освіті та науці** : Матеріали IV Міжнародної наукової конференції / Національний науково-природничий музей НАН України ; за ред. І. Загороднюка. — Київ, 2015. — Ч. 2. — 184 с.

Natural History Museums: The Role in Education and Science (Proceedings of the IV International Scientific Conference) / National Museum of Natural History, NAS of Ukraine ; Ed. by I. Zagorodniuk. — Kyiv, 2015. — Pt 2. — 184 p.

ISBN 978-966-02-7728-1

Видання присвячено аналізу сучасного стану та історії формування природничих музеїв та їхніх колекцій, ролі музеїв у розвитку науки та поширенні природничих знань. Розглянуто питання історії формування колекцій, ведення баз даних і каталогізації зразків, шляхів наповнення колекцій, просвітницької діяльності музеїв, внеску відомих науковців у розвиток музеїв, історії природничих музеїв. В основі цього збірника праць — короткі повідомлення за матеріалами доповідей на біологічній секції IV Міжнародної наукової конференції «Природничі музеї та їхня роль в освіті та науці» (27–30.10.2015, Київ).

Видання розраховане на фахівців у галузі біології та музеології.

Упорядники: І. Загороднюк, М. Комісарова, Е. Король.

УДК 069(5):[37+001]

ББК 79.1:2

Рекомендовано до друку Вченою радою Національного науково-природничого музею НАН України (протокол № 08/15 від 24 вересня 2015 року).

ISBN 978-966-02-7728-1

© Колектив авторів (текст), 2015

© Юлія Комар (обкладинка), 2015

© Ігор Загороднюк (макет, редагування, верстка), 2015

Колекція твердокрилих Артура Ваври в Зоологічному музеї Ужгородського національного університету

В. Мірутенко

Ужгородський національний університет

Collection of Coleoptera by Artur Vavra in the Zoological Museum of the Uzhhorod National University. — Mirutenko, V. — Many entomologists have worked in the Carpathians particularly in the modern Transcarpathia during the Czechoslovak Republic times. They made a great contribution to the investigation of the regional fauna. Among them was an amateur entomologist Artur Vavra. His collection of beetles is kept in the Zoological Museum of the Uzhhorod National University. It has 766 specimens from 27 families. They were collected in different localities of Transcarpathia and Slovakia.

Цілеспрямовані дослідження ентомофауни регіону Карпат розпочато в першій половині XIX ст. Однак перші ентомологічні дослідження на теренах сучасної Закарпатської області України носили досить фрагментарний характер. Тут працювали здебільшого угорські та австрійські науковці. З розпадом Австро-Угорської імперії і утворенням у 1918 р. Чехословацької республіки на теренах Карпат починають активно працювати чеські та словацькі дослідники. Серед них було багато ентузіастів-аматорів, які, тим не менш, зробили великий вклад у розвиток ентомології. Серед них був і ужгородський вчитель — Артур Вавра, який захоплювався ентомологією і активно колекціонував жуків.

У фондах Зоологічного музею Ужгородського національного університету донині зберігається багато неопрацьованого ентомологічного матеріалу, серед якого є збори і Артура Ваври. Слід відмітити, що більша частина зібраних ним екземплярів твердокрилих збережена у досить хорошому стані і є доступною для вивчення. Однак це лише частина ентомологічної колекції Артура Ваври. Інші збори ентомолога-аматора зберігаються в колекціях низки музеїв Словаччини та Чехії.

Нами опрацьовано матеріали Артура Ваври з фондових колекцій Зоологічного музею УжНУ. Колекція нараховує 10 коробок, в яких зберігається 766 екземплярів твердокрилих, що належать до 27 родин. Видовий склад досить широкий. Зокрема родина Haliplidae представлена 2 видами, Dytiscidae — 13, Hydrophilidae — 6, Histeridae — 18, Staphylinidae — 21, Pselaphidae — 12, Lucanidae — 3, Elmidae — 1, Dryopidae — 1, Heteroceridae — 2, Lycidae — 1, Lampyridae — 1, Cantharidae — 2, Mordellidae — 2,

Ripiphoridae — 1, Tetratomidae — 3, Melandryidae — 8, Scaptiidae — 1, Tenebrionidae — 21, Cerambycidae — 64, Bruchidae — 5, Chrysomelidae — 11, Anthribidae — 6, Rhynchitidae — 1, Attelabidae — 1, Curculionidae — 119, Iridae — 7. Крім того, ще 50 екз. є пошкодженими і невизначеними.

Географія місць збору в межах Закарпаття (тогочасної Підкарпатської Русі) — досить різноманітна. Також є збори зі Словаччини, Чехії. Нижче наводимо назви пунктів збору в авторському написанні:

Vakov — Баков (Словаччина), Bogdan — Богдан (Рахівський р-н), Činaděvo — Чинадієво (Мукачівський р-н), Halovce u Trenčína — виходи карбонатів поблизу Тренчина (Словаччина), Hankovice — Ганьковиця (Свалявський р-н), Homok — Холмок (Ужгородський р-н), Hoverla — г. Говерла (Рахівський р-н), Jasina — Ясіня (Рахівський р-н), Jindř. Hradec — Йіндржіхув Градец (Чехія), Kostryňa — Кострино (Великобрезнянський р-н), Lyuta — Люта (Великобрезнянський р-н), Luhу — Луги (Рахівський р-н), Menčul — г. Менчул (Рахівський р-н), M. Oko — оз. Морське Око (Словаччина), Мукач. — Мукачево, Nevičke — Невицьке (Ужгородський р-н), Nitra — Нітра (Словаччина), Osa — р. Оса (Свалявський р-н), Pasika — Пасіка (Свалявський р-н), Perečín — Перечин (Перечинський р-н), Pliška — г. Плішка (Ужгородський р-н), Pop Ivan — г. Піп Іван (Рахівський р-н), Račov — Рахів (Рахівський р-н), R. Sobota — Рімавська Собота (Словаччина), Siňák — Синяк (Мукачівський р-н), Stavná — Ставне (Великобрезнянський р-н), Turkul — г. Туркул (Рахівський р-н), Užhod — Ужгород, Užok — Ужок (Великобрезнянський р-н), Vajany — Вояни (Словаччина), V. Berezne — Великий Березний (Великобрезнянський р-н), V. Dobroň — Велика Добронь (Ужгородський р-н), Volovoje — Воловець (Воловецький р-н), Voročovo — Ворочево (Перечинський р-н), Žilina — Жіліна (Словаччина).

На жаль, детальні відомості щодо локалітетів, а також щодо дат збору здебільшого відсутні. Деякі види визначено Я. Роубалом та В. Зоуфалом, що свідчить про контакти і співпрацю А. Ваври з іншими відомими чехо-словацькими ентомологами того часу.